RAJATURVALLISUUSUNIONI RY
ASIANTUNTIJALAUSUNTO
GRÄNSSÄKERHETSUNIONEN RF
Ratamestarinkatu 11
00520 HELSINKI

30.09.2025

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto

HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Tausta

Rajavartiolaitoksen voimavaravaje vuonna 2025 on noin 24 milj. euroa, mukaan lukien hallitusohjelmassa ja kehysriihessä huhtikuussa 2024 edellytetyt säästöt (2,8 milj.€/2028). Vajeessa ei ole huomioitu Nato-liittoutumisen aiheuttamia nousevia kuluja. Voimavaravaje on suhteutettu kokonaishenkilötyövuosimäärään 3025 HTV. Tuottavuusohjelman mukaiset sopeuttamistoimet muodostavat vuodelle 2025 yhteensä 24 milj. euron säästöt pitäen sisällään siirtyvän määrärahan käytön.

Rajavartiolaitoksen voimavaravaje vuonna 2026 on noin 13 milj. euroa, mukaan lukien hallitusohjelmassa ja kehysriihessä huhtikuussa 2024 edellytetyt säästöt (2,8 milj. euroa/2028) ja uusi hallintosäästö vuodesta 2026 alkaen (1,663 milj. euroa). Voimavaravaje on suhteutettu kokonaishenkilötyövuosimäärään 3017 HTV. Rajavartiolaitos käyttää sopeuttamistoimina myös EU-rahoituksen RVL:lle kohdistuvia palaumia sekä edellisvuodelta siirtyvää määrärahaa.

Henkilötyövuosien vähimmäismäärään hallitus otti kantaa kehysriihessä huhtikuussa 2024 kirjaamalla pöytäkirjaan, että rajavartijoiden määrä ei vähene. Rajavartiolaitoksen tuottavuusohjelmassa kirjaus on huomioitu siten, että toimivaltaisten rajavartiomiesten vähimmäishenkilötyövuosimäärä on asetettu vuoden 2024 alun tasoon, 2573 HTV. Tuottavuus- ja sopeuttamisohjelma on suunniteltu siten, että edellä mainittu vähimmäismäärä ei alitu.

Rajavartiolaitos on tehostanut toimintaansa johdonmukaisesti jo 1990-luvun lopulta lähtien. Rajavartiolaitoksen jo toteuttamien etupainotteisten hallinnon tehostamistoimien vuoksi Rajavartiolaitoksen hallinnossa ja tukitoiminnoissa ei ole juurikaan tehostamisvaraa, vaan sopeuttamistoimilla olisi suoraan vaikutusta operatiiviseen toimintaan. Rajavartiolaitoksen henkilöstö on vähentynyt 1990-luvun alusta noin 25 %. Samalla ajanjaksolla on toteutettu noin 2 500 virkamiehen siirto uusiin tehtäviin.

Rajavartiolaitos toteutti 2010-luvulla sopeuttamistoimet, joiden viimeiset säästövaikutukset ulottuivat vuoteen 2019. Sopeuttamistoimin Rajavartiolaitoksen organisaatio virtaviivaistettiin, toimitilat karsittiin minimiin ja operatiivista toimintaa sekä valvontaa vähennettiin jopa 40 %. Henkilöstöä vähennettiin 300 henkilötyövuotta.

Rajavartiolaitos on lakkauttanut yhden merivartioston, varusmiesten koulutusyksikön, meripelastuslohkokeskuksen, koulutuskeskuksen, 70 % vartioasemistaan ja kaksi paikallistason johtoporrasta viimeisen noin 20 vuoden aikana. Teknillisen alan, talousalan ja henkilöstöalan tukitoimintojen keskittämisen myötä raja- ja merivartiostoihin, vartiolentolaivueeseen ja raja- ja merivartiokoululle on jäänyt vain keskeiset ydintehtäviin liittyvät toiminnot. Toimitiloista vain keskeiset operatiivisen toiminnan kannalta välttämättömät kiinteistöt ovat enää jäljellä.

Rajaturvallisuusunionin lausunto

Rajavartiolaitos on edellisissä tuottavuusohjelmissa joutunut vähentämään operatiivista toimintaa rajojen valvonnasta ja karsimaan kiinteistöjä merkittävästi. Tästä huolimatta Rajavartiolaitoksen rooli turvallisuuspalvelujen tuottajana on ollut jo pitkään kasvussa, esimerkiksi ympäristövahinkojen torjunta avomerellä on siirtynyt suomen ympäristökeskukselta rajavartiolaitokselle.

Kustannustasojen nousu, etenkin kiinteistöjen vuokrat ja ICT-kulut. Näihin ei juurikaan enää voida rajavartiolaitoksen toimin vaikuttaa. Eduskunnan tulee tarkastella etenkin Senaattikiinteistön ja ICT-toiminnoista vastaavien virastojen toimintaa kustannusten nousun hillitsemiseksi.

Rajaturvallisuusunioni katsoo, että tehdyt sopeuttamistoimet, voimavaravaje ja jatkuva kustannustason nousu tulee laskemaan operatiivista toimintaa merkittävästi, mikäli rajavartiolaitoksen rahoitusta ei kasvateta.

Rajaturvallisuusunioni näkee, että Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin sekä Rajavartiolaitoksen investointeihin tulee ottaa käyttöön vuosittainen indeksitarkistus, jolla korjattaisiin todellisen kustannustason nousu jälkikäteen. Tällä mekanismilla voidaan turvata rajavartiolaitoksen operatiivinen toiminta ja lakisääteisten tehtävien hoitaminen yhteiskunnan edellyttämällä tavalla.

Rajaturvallisuusunioni ry

Erkki Hirvonsalo

Puheenjohtaja/Pääluottamusmies

Rajaturvallisuusunioini ry

Mika Ahola

Varapuheenjohtaja/Pääluottamusmiesten varamies

Rajaturvallisuusunioni ry